

POZNÁMKY K VÝSKYTU *HYPNUM IMPONENS* HEDW. V ČESKÉ REPUBLICENotes on the occurrence of *Hypnum imponens* Hedw. in the Czech Republic

Zbyněk Hradílek

Katedra botaniky PFF UP, tř. Svobody 26, 771 46 Olomouc, Česká republika

Abstract: Two specimens of *Hypnum imponens* were found in the Podpěra's herbarium in the National Museum in Prague. This species, previously reported as doubtful in the Czech Republic, was collected by F. Beneš in a wood near Borovany (České Budějovice district, South Bohemia) in 1908. The species has recently been searched for at its historical locality without success.

Mechorosty s nedostatečně prokázaným, ale možným výskytem na území České republiky shrnul Váňa (1997, 1998) ve svém seznamu mechorostů České republiky do kategorie pochybných taxonů (doubtful taxa). Mezi nimi je i druh *Hypnum imponens* Hedw.

Nejstarší zmínka o výskytu tohoto druhu na našem území pochází pravděpodobně od Mildeho (Milde 1856a, 1856b, sec. Reichardt 1858): „*Hypnum imponens*, am Fuße der Hockschar, am Wasser“ – tj. u vody, na úpatí Šeráku (Hockschar) v Hrubém Jeseníku. Tento údaj ovšem zpochybnil již Kalmus (1867) slovy: „Die Angabe Reichardts hinsichtlich *Hypnum imponens* ist in der That irrthümlich /Milde“, a později Kalmus et Niessl (1871): „*Hypnum imponens* Hedw. wird wohl nur irrthümlich von Reichardt als von Milde am Fulse der Hockschar gefunden, angeführt; da Letzterer in seinen erwähnten Arbeiten dies nicht angibt.“ Milde tento údaj skutečně neuvěděl ve svém stěžejním díle *Bryologia Silesiaca* (Milde 1869), což by jistě neopomenul vzhledem k významnosti tohoto druhu. Další lokalitu – Obří důl v Krkonoších – zveřejnil Velenovský (1897). V tomto případě, jak zjistil Váňa (1998), se jednalo o mylné určení mechu *Ctenidium molluscum* (Hedw.) Mitt. Podpěra (1923) upozornil na další lokality – Čerňava u Rajnochovic v Hostýnských vrších, Vitovický žleb u Rousínova a okolí Českých Budějovic. Převzal také Velenovského mylný údaj z Obřího dolu. Pilous (in Pilous et Duda 1960) připustil možnost výskytu tohoto druhu u nás, poznamenal však, že všechny položky, které do té doby viděl, byly chybně určené. Naproti tomu Váňa (1998) v komentáři k tomuto druhu (poznámka č. 93) o možnosti jeho výskytu na našem území spíše pochybuje.

Při přípravě klíče k určování mechorostů České republiky byly v Podpěrově herbárii, který je součástí herbáře Národního muzea (PR), nalezeny dva doklady označené jménem *Stereodon imponens* Brid. z Českokbudějovicka sebrané F. Benešem. Jde nepochybně o lokality zmíněné již Podpěrou (viz výše):

Bohemia: České Budějovice: pařezy v lese u Jílovické zastávky, 22.11.1908 leg. Beneš (PR);
Čechy: z pařezy v lesích u Borovan, 22.11.1908 leg. Fr. Beneš (PR).

Zatím jsou to jediné známé doklady o výskytu *H. imponens* na území České republiky. V současné době po tomto druhu na uvedených místech bezvýsledně pátral J. Kučera (Kučera in litt.).

H. imponens roste převážně na tlejícím dřevě, méně často pak na skalách, hlíně a na bázích kmenů stromů. V Evropě je nejčastější na vřesovištích, rašelinách a v lesích. Rozšířen je především v temperátní zóně Evropy a Severní Ameriky. V Evropě je známý z JZ Skandinávie, Velké Británie, střední Evropy a Pyrenejí. Ze zemí sousedících s Českou republikou roste v Německu, Rakousku, Polsku a v Maďarsku (Ando 1986, Grims 1999). *H. imponens* náleží k sekci *Hypnum*, kam z ostatních u nás rostoucích zástupců rodu patří ještě druhy *H. cupressiforme* Hedw., *H. julandicum* Holmen et Warncke a *H. mamillatum* (Brid.) Loeske. Jako jediný druh této sekce má *H. imponens* perichaetiální lístky podélně řáskaté, jako mají zástupci sekce *Revolutohypnum* Mönk. Svým vzhledem nejvíce připomíná *H. cupressiforme* s. str., s nímž by mohl být v terénu zaměněn. Liší se od něj následujícími znaky: (1) vejčitě

kopinaté někdy až laločnaté pseudoparafylie jsou na okraji zřetelně brvitě, (2) křídelné buňky krátce sbíhají a nejsou tak homogenní jako u *H. cupressiforme* s. str., (3) bazální buňky lístků jsou oranžově zbarvené, (4) perichaetiální listky jsou podélně řáskaté. Zdá se, že i hnědočervené zbarvení lodyžky je stálým (nikoli však výlučným) znakem tohoto druhu.

Literatura

- Ando H. (1986): Studies on the genus *Hypnum* Hedw. (IV). – *Hikobia* 9: 467–484.
- Grims F. (1999): Die Laubmoose Österreichs. Catalogus Florae Austriae, II. Teil, Bryophyten (Moose), Heft 1, Musci (Laubmoose). – Wien.
- Kalmus J. (1867): Vorarbeiten zu einer Cryptogamenflora von Mähren und österr. Schlesien. IV. Laubmoose. – *Verh. Naturforsch. Ver. Brünn* 5: 184–236.
- Kalmus J. et Niessl G. (1871): Vorarbeiten zu einer Cryptogamenflora von Mähren und österr. Schlesien. IV. Laubmoose. – *Verh. Naturforsch. Ver. Brünn* 9: 170–210.
- Milde J. (1856a): Ueber interessante schl. Pflanzen insbesondere Kryptogamen. – *Jahresber. Schles. Ges. Vaterl. Kultur* 34: 41–44.
- Milde J. (1856b): Uebersicht der in Schlesien bisher beobachteten Laubmoose. – *Jahresber. Schles. Ges. Vaterl. Kultur* 34: 64–77.
- Milde J. (1869): *Bryologia Silesiaca*. – Leipzig.
- Pilous Z. et Duda J. (1960): Klíč k určování mechorostů ČSR. – Nakladatelství ČSAV, Praha.
- Podpěra J. (1923): Výsledky bryologického výzkumu Moravy za léta 1913–1922. – *Sborn. Klubu Přírod. Brno* 5: 1–29.
- Reichardt H. W. (1858): Mitteilungen. Sitzung am 9. April 1858. Uebersicht über Mildes "Schlesische Laubmoose". – *Verh. Zool.-Bot. Ges. Wien* 8: 58–62.
- Váňa J. (1997): Bryophytes of the Czech Republic – an annotated check-list of species (1). – *Novit. Bot. Univ. Carol., Praha*, 11: 39–89.
- Váňa J. (1998): Bryophytes of the Czech Republic – an annotated check-list of species (2). – *Novit. Bot. Univ. Carol., Praha*, 12: 7–33.
- Velenovský J. (1897): *Mechy české*. – *Rozpr. Čes. Akad., cl. 2, Praha*, 6: 1–352.

MECHOROSTY ZAZNAMENANÉ BĚHEM JARNÍHO SETKÁNÍ BRYOLOGICKO-LICHENOLOGICKÉ SEKCE V HAJNICI U MIROCHOVA (CHKO TŘEBOŇSKO)

Bryophytes recorded during the Spring Meeting of the Bryological and Lichenological Section in Hajnice near Mirochov, South Bohemia

Jan Kučera¹, Blanka Buryová², Petra Hájková³ a Michal Hájek³

¹ *Biologická fakulta, Jihočeská Univerzita, Branišovská 31, 370 05 České Budějovice, e-mail: kucera@bf.jcu.cz*

² *Botanický ústav AV ČR, 252 43 Průhonice, e-mail: lupinek@seznam.cz*

³ *Přírodovědecká fakulta Masarykovy Univerzity, katedra botaniky, Kotlářská 2, 611 37 Brno, e-mail: hajek@sci.muni.cz*

Abstract: The list of bryophytes recorded during the Spring 2002 Meeting of the Bryological and Lichenological Section at Hajnice (Třeboň area, South Bohemia) is presented. The most remarkable finds of the 171 recorded species are briefly commented.

Letošní jarní setkání proběhlo ve dnech 11.-14. dubna 2002 na terénní stanici CHKO Třeboňsko v Hajnici u Mirochova. Exkurze byly, vzhledem k poměrně atraktivnímu prostředí, vedeny poměrně blízko základny, do jihovýchodního cípu Třeboňské pánve. Každá z exkurzí směřovala do poněkud jiného biotopu – Losí blato představovalo typické kyselé blatkové rašeliniště, lokality